

Commentaar bij het artikel van brigadegeneraal b.d. J.I.R.M. Vermeulen:
Dekolonisatieonderzoek 1945-1950.

We plaatsen een artikel van onze voormalig Regimentscommandant BGen b.d. Ruud Vermeulen, waarin hij alvast vooruit kijkt naar de uitkomsten van het onderzoek naar de periode 1945 – 1950 in voormalig Nederlands-Indië. In deze periode zette de Nederlandse regering ruim 200.000 militairen, onder wie 95.000 dienstplichtigen en 25.000 oorlogsvrijwilligers in om de orde te herstellen in dit deel van het Koninkrijk der Nederlanden. Dat was nodig omdat er na de Japanse capitulatie en dus na de Japanse bezetting chaos en wanorde heerste. Deze begon augustus 1945 en kenmerkte zich door dodelijk geweld tegen Indische Nederlanders, Europeanen en andere niet-inlanders, zoals Chinezen, Molukkers en Indonesiërs die verdacht waren van collaboratie met het bestuur van Nederlands-Indië. In deze periode, ook wel Bersiap (*sta paraat*) genoemd, zijn vele duizenden (Indische) Nederlanders slachtoffer geworden van zeer gewelddadige Indonesische strijders, vanwege hun Nederlandse c.q. Europese etniciteit. Veel doden vielen ook onder niet-Europese groepen, zoals Chinezen, Molukkers en Japanners. Het racistisch geweld leidde uiteindelijk tot repatriëring naar Nederland van (Indische) Nederlanders en Molukkers en een wereldwijde diaspora van Indisch Nederland.

Het kostte de Nederlandse regering enige tijd om na de bezetting door Nazi-Duitsland een troepenmacht samen te stellen onder de naam: Eerste Divisie 7 December, om de orde te gaan in Nederlands-Indië. Pas in september 1946 vertrokken de eerste Nederlandse troepen per schip. Dat wat na de Japanse bezetting overgebleven was van het Koninklijk Nederlands-Indië Leger (KNIL), waarvan de tradities door het Regiment Van Heutsz worden bewaard en dat tijdens de Japanse bezetting grotendeels in krijgsgevangenschap had doorgebracht, werd ondergebracht bij de 1^e Divisie (EM) 7 December. In de tussentijdse periode probeerden troepen van het Gemene Best onder Britse leiding, samen met gecapituleerde Japanse troepen, zonder veel succes, de rust en orde te bewaren. De Japanse bezetter moest de kampbewoners nu beschermen tegen Indonesische vrijheidstroepen in plaats van onderdrukken.

Nederland heeft uiteindelijk onder Amerikaanse druk de Indonesische onafhankelijkheid erkend op 27 december 1949. Zoals BGen b.d. Ruud Vermeulen in zijn artikel schrijft, loopt er nu een onderzoek naar het gebruik van geweld door Nederlandse troepen in Nederlands-Indië in de periode net na het beëindigen van de tweede wereldoorlog in ZO-Azië 15 augustus 1945 tot 1950, door drie onderzoeksinstituten – naast het NIMH het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV) en het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust en Genocidestudies. Zoals onze oud regimentscommandant beschrijft, zijn er zorgen over de onafhankelijkheid van deze onderzoeksinstituten. Onafhankelijk onderzoek en het kijken naar de gebeurtenissen vanuit de situatie waarin Nederland en Nederlands-Indië toen verkeerde, is essentieel voor de waarde van dat onderzoek. Als die twee zaken niet gewaarborgd zijn, verliest het wetenschappelijk onderzoek in ieder geval direct zijn wetenschappelijke waarde. Het lijkt er sterk op dat dit onderzoek vooral gericht is op het gebruik van excessief geweld door de Nederlandse troepen zonder tegelijkertijd voldoende oog te hebben voor excessief geweld door Indonesische vrijheidstrijders.

Ik wil daarnaast nog iets anders benadrukken. De militairen zijn in opdracht van de Nederlands regering en met instemming van het Nederlands parlement naar Nederlands-

Indië gestuurd. Bij de dienstplichtigen was er ook geen sprake van vrije wil. Daarnaast kan vastgesteld worden dat er aan zowel Nederlandse als aan Indonesische zijde daden zijn gepleegd die in strijd zijn met het Landoorlogsrecht (Conventie van Geneve). Tegelijkertijd kan vastgesteld worden dat de overgrote meerderheid van de Nederlandse troepen naar eer en geweten zijn taken heeft uitgevoerd en met de oprechte intentie om zowel de lokale Indonesische bevolking als de Indische Nederlanders en Europeanen bij te staan en te beschermen.

Leest u hieronder een artikel van onze voormalig Regimentscommandant BGen b.d. Ruud Vermeulen

Wij wachten ondertussen de publicatie van het onderzoek af.

Piet van der Sar
Kolonel b.d. (voormalig Regimentscommandant)
Voorzitter VVRVH